

PSOTLIWY (26) *ai*

o *prawdopodobnie jasne* (tak w psotliwość).

comp psotliwszy (1).

sg m N psotliwy (10). ◊ *A* psotliw(e)go (6). ◊ *I* psotliwym (1). ◊ *f N* psotliwą (1). ◊ *G* psotliw(e)j (1). ◊ [*n A* psotliw(e).] ◊ *pl N m pers* psotliwi, psotliwszy (5). ◊ [*G* psotliwych. ◊ *A m pers* psotliw(e). *subst* psotliw(e).] ◊ *I f* psotliw(e)mi (1), [psotliwymi]. ◊ *L* psotliwych (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI (trzy z niżej notowanych przykładów) – XVII w.

Sklonny do złego (26) : Pierfi kołmate y porośle vkazuią człowieka mądrego, ale ku nauce trudnego, który theż bywa robotnik łwiebodny/ pośluzny/ ale pfołliwy. *GlabGad* P4v, N8, P5. [Wszystkie użycia z tego tekstu nie wykluczają znac. a.]

W połączeniach szeregowych (6): Twarz która się zawsze zda iakoby pijana, vkazuje mocnego, prożno mowcę, pfołliwego/ który się też rad napiją, wżakoż nikomu nie zaszkodzi tilko gębą to iest mową. *GlabGad* N2; Ciało miękkie wżędy, vkazuje człowieka dobrego rozumu y obaczności [...] / cichego wżakoż bywa pfołliwy/ boiazny y więcej przeciwny niż dobrej fortuny. *GlabGad* P5v, N7, N8, O2, P5v.

Szereg: »niczemny a psotliwy« (1): [Kandaules, król Lidów] Był człowiek leniwy/ niczemny/ a pfołliwy. Piśze o nim Herodotus/ iż miał zonę bārzo cudną y wzroftu subtylnego/ powiedział káždemu o iey ciālu bārzo cudnym [...] / y ine tāiemności małżeńskie/ chwāłąc się s tym niepotrzebnie. *BielKron* 100.

a. *Lubieżny, rozpustny; mollis Vulg, Cn; fornicans, procax Vulg; flagitiosus, impurus, intemperans, libidinosus Cn* (16) : Stymi nietrzymam/ którzy zwierzchnią poftawą/ y odzienim/ okazwią czyłtość ale na vmyśle y na vczynekach/ nad nierozvmne bełtye łą pfołliwży/ Małżeństwem świętym gardząc *SeklWyzn* f3v; [Rzekł Pan do Ozeafá/ Idź weźmi łobie zá zonę niewiałtę nierządną/ zrodźże z niey łyny pfołliwe [fac tibi filios fornicationum] *Leop Os* 1/2 (*Linde*)].

W połączeniach szeregowych (9): Nozdrze wielkie y łzyrokie znamionuią też wielkie łtroie, przeto taki bywa pfołliwy, gamratny/ zdradny, waleczny, zawifny/ łkapy/ pletliwy leda czo, y trochę boiazny. *GlabGad* O; Błodra barzo miāłsze y dobrze włofami porośle, znamionuią człowieka dobre [!] iedzącego, pfołliwego y barzo płodnego. *GlabGad* P6, M7v, P6v, P8; *SeklKat* L3v; *BielKron* 100; *WerGość* 212; ani wżeteczniczy/ ani bāłwochwāłcy/ ani cudzołoznicy/ ani pfołliwi/ ani Sodomczycy/ ani złodzieie/ ani łakomi/ ani piiānice/ ani złorzeczący/ ani drapieżce nie odźierzā dziedzictwā krolełtwā niebiełkiego *WujNT* 1.Cor 6/9 [przekład tego samego tekstu: *SeklKat, WerGość*].

Wyrażenia: »psotliwa niewiasta« = *prawdopodobnie: prostytutka; mulier procax Vulg [szyk 1:1]* (2): *Leop Ez* 16/30; który to Sárdánápalus był nád niewiałtę wżeteczniejszy w brzydliwych vczynekach/ [...] w koronie krolewlkiey fiadał między pfołliwemi niewiałtami przędac kądzyel/ y ine brzydliwe vczynki łprawuiąc. *BielKron* 10v.

»porobnik psotliwy« (1): Okrągłe [paznokcie] prawie gdy będą, vkazuią porobnika pfołliwego y plugawego. *GlabGad* P3v.

Szeregi: »gamratny i psotliwy« (1): bowie^m taki bywa zawsze pragnāci dla gorāczoci wātroby, też bywa gamratny y pfołliwy. *GlabGad* N8v. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]

»nierządny i psotliwy« (1): W czym że thedy oczyłfczę ferce twoie/ mowi Pan Bog: gdyż nówłfem czyniż te sprawy nierządney niewiałty/ y pfołliwey [*mulieris meretricis et procacis*]? *Leop Ez* 16/30.

»niewierny a psotliwy« (1): Niewierna á pfołliwa/ przypráwiona [*tj. wystrojona*] żoná/ By też ná fwiniem pyłku/ leżála zaponá [*tj. jest taka jak ...*]. *BielKom* B8.

»plugawy i psotliwy« [*szyk 1:1*] (2): Tego [*Sokratesa*] gdy ieden wczony napirwey wzrzał j z gruboſci iego połtawy [...] ładził go być zlich obyczaiow, á żwłałzcza plugawym j pfołliwym bezmiernie. *GlabGad* L8, P3v.

[*Przen*: Bom ftárł ferce ich pfołliwe [*WujBib*: cudzołożácé] y odstępujące odemnie/ y oczy ich pfołliwe zá báłwany śwemi *Leop Ez* 6/9 (*Linde*).]

α. O działaniach i uczynkach (1) :

Wyrażenia: [»psotliwe chciwoſci, żądze« [*szyk zmienny*]: A człowiek [...] nieiełt dobry [...] / i choćia łie łkutecznego cudzołoftwa wótrzyma/ a wždy tainie pfołliwemi żądzami y zapalczywoſćiami pała. *UstKoſciel* 11v; *GilPos* [1]v.]

»psotliwe uczynki« (1): [*Papież Paweł III*] przez ſiołtrę Iulią Alexándrowę Nałożnicę/ ná Kárdynałłtwo przyſzedł wpfołliwich wczynkach Káligułę álbo Neroná przewyżłżał/ gdy y ſwoiey corce Konłtaⁿciey nieprzepuſcił *BielKron* 234.

Synonimy: bezecny, haniebny, nędzny, niecnotliwy, niegodny, podły, sprosny, wszeteczny, zły; **a.** cudzołożniczy, fryjowny, gachowski, gamracki, kurewski, lubieżny, rozpustny, sprosny, swowolny, wszeteczny.

Cf NIEPSOTLIWY, PSOTNY